

**Blik op 2012,
Laat u inspireren**
Kijk op pagina 5

Pagina 2 :

TA: Royal Dutch Shell

“Prelude voor flinke
opmars....”

Pagina 3 :

De week in Turbo's:

Volatiele week

Pagina 4 :

Certificaten:

Credit ratings kunnen
ook omhoog!

Pagina 5 :

Educatie / Nieuw van RBS:

Webinars

Goud update en alternatief

Door de recente correctie van goud is de discussie losgebarsten of dit het einde is van de goudrally of dat het alleen een pauze is op weg naar nieuwe toppen. Deze week bekijken we beide standpunten en bekijken we ook een alternatieve manier om in te spelen op edelmetalen.

Standpunten van de goudbulls

Goud is recent sterk gedaald maar heeft dit jaar nog steeds beter gepresteerd dan vrijwel alle bekende aandelenindices. Net als in 2008, toen de kredietcrisis uitbrak, is er nu een daling. Dit wordt met name veroorzaakt doordat professionele partijen geld moeten vrijmaken om verliezen op andere posities te dekken. Alhoewel de ECB voorlopig de rug recht houdt, is 'de geldpers aanzetten' uiteindelijk de enige oplossing om uit de problemen te komen. Dit zal dan weer leiden tot inflatie. Dat geldt ook voor de V.S., en goud is in tegenstelling tot geld niet bij te drukken... Tel daarbij op dat Centrale Banken per saldo weer goud kopen, de lage rente waardoor het relatief goedkoop is om goud aan te houden en de vraag vanuit opkomende landen als China en India onverminderd hoog is. Tot slot: wat denkt u dat er gebeurt als de Eurocrisis verder escaleert?

Standpunten van de goudbears

Nu weer is gebleken dat de dollar, en niet goud, tijdens een crisis de echte safe haven is, sluiten beleggers die om deze reden goud hadden gekocht hun posities. Een andere reden, bescherming tegen een verzwakkende dollar, lijkt op dit moment ook minder relevant. De goudprijs noteert inmiddels ook onder het 200 daags gemiddelde, een veel gebruikte technische indicator is die in dit geval een negatief signaal geeft voor de trend. Door de lage rente, en de onwil van de ECB maar ook de Fed, om de geldpers (weer) aan te zetten is de angst voor inflatie ook geluwd, dus die reden om goud te kopen valt ook op korte termijn weg. Tot slot zijn de totale uitstaande posities van goud ETF's nu al groter dan de totale hoeveelheid goud van de Franse Centrale Bank –alleen de V.S., Duitsland, het IMF en Italië hebben meer goud. Wat gebeurt er als de bezitters van deze ETF's bij verdere dalingen massaal hun positie sluiten?

Een alternatief.

Als u op termijn verwacht dat er een gevaar is voor inflatie en/of geldverruiming van de ECB en vanuit het perspectief van portefeuillespreiding in edelmetalen wilt investeren dan kunt u ook

eens kijken naar platina ten opzichte van goud. Hieronder ziet u de goud/platina ratio sinds 1 januari 2000:

Goud/Platina van 1-1-2000 t/m 19-12-2011. Bron Bloomberg.

Zoals u ziet staan we op het hoogste punt. Dit betekent dat de goudkoers ten opzichte van platina dit millennium nog niet zo hoog is geweest. Als u verwacht dat platina nu ondergewaardeerd is ten opzichte van goud, bijvoorbeeld omdat de relatieve aantrekkelijkheid van goud als 'safe haven' afgenomen is, dan kunt u overwegen om long platina en short goud te gaan. Platina heeft ook meer industriële toepassingen dan goud, dus er is ook vraag uit een andere hoek. Nadeel hiervan is dat platina gevoeliger is voor een stagnerende wereldeconomie. Dit verklaart deels ook de recente daling van platina.

Met RBS Turbo's Long en Short en Call en Put Warrants op Goud en Platina kunt u inspelen op stijgingen of dalingen van beide edelmetalen. In de brochure, het prospectus en de definitieve voorwaarden op www.rbs.nl/markets vindt u informatie over de kosten en risico's.

Volgende week zal er geen Turbo's en Certificaten verschijnen. RBS Markets wenst u prettige feestdagen en een gelukkig 2012.

Bronnen

- Gold to drop in Q1, www.reuters.com, 18-12-2011
- Gold climbs as Euro advances, www.bloomberg.com, 20-12-2011

TA: Royal Dutch Shell

“Prelude voor flinke opmars...”

De wekelijkse TurboTip van Nico Bakker

Nico Bakker is hofleverancier van technische analyse binnen RBS Markets. Hij publiceert regelmatig artikelen in allerlei media. Ook verzorgt hij diverse trainingen en workshops en is hij een graag geziene spreker tijdens beleggingsevenementen.

Menig belegger weet als gevolg van de onrust op de diverse beleggingsvelden niet goed meer waar hij nog stabiel en veilig in kan beleggen. Maar als je goed speurt, zijn er wel degelijk pareltjes te vinden die ondanks de hevige turbulentie en politieke onrust het redelijk tot goed blijven doen. Een pareltje is wat dat betreft Royal Dutch Shell, de Koninklijke. De weekgrafiek indiceert een aardig opwaarts potentieel. Ik zal de grafiek nader voor u duiden.

Royal Dutch heeft een geweldige chart om te bespreken, er zit immers van alles in. Uiteraard is te zien dat er flinke berentikken zijn uitgedeeld, maar belangrijker is hoe beleggers hier op hebben gereageerd. Na een korte onderbreking is de koers rap teruggekeerd boven de gemiddeldelin. Sindsdien is het klimaat aanzienlijk verbeterd. Het is de bullen inmiddels gelukt om de 26,00 weerstand te slechten, gelijk aan de neklijn van een Hoofd-Schouder continuatiepatroon.

Dit laatste indiceert meer opwaarts potentieel tot ver boven de 30,00 grens, mits de pullback succesvol wordt afgesloten. Dit laatste vraagt om een toelichting. Na de doorbraak door 26,00 zal de markt moeten aangeven of de uitbraak valide is. Dit gebeurt door een stap terug te doen richting de uitbraakgrens. Vandaar dat er nu een zwarte candle in de maak is. Thans is het wachten op bodenvorming rond 26,00. Als er binnenkort een witte candle verschijnt op of boven 26,00, is de uitbraak gevalideerd en is een aantrekkelijke opleving het meest waarschijnlijke scenario. Mocht de koers onverhoopt terugvallen onder 26,00, dan vervaagt het geschetste scenario.

Turbo Tijd

De vooruitzichten voor Royal Dutch zien er charttechnisch goed uit. Het kantelpunt op 26,00 is een cruciaal niveau op het plaatje. Zolang de koers hier boven noteert, blijft de onderton positief

Royal Dutch Shell

RDSA-Weekly 12/23/2011 C=26.920

Figuur 1. Weekgrafiek Royal Dutch Shell. Bron: BTAC Visuele Analyse, 20 december 2011

Royal Dutch Shell

Met Turbo's kunt u inspelen op een stijging en/of daling van Royal Dutch Shell. Voor een compleet overzicht van het aanbod kijkt u op www.rbs.nl/markets. Vul in het scherm linksboven de zoekterm 'royal dutch' in.

Naam	ISIN code	Hefboom
Royal Dutch Shell Turbo Long 21	NL0009875251	3,63
Royal Dutch Shell Turbo Long 25,5	NL0010010898	8,48
Royal Dutch Shell Turbo Short 33,6	NL0009990456	2,84
Royal Dutch Shell Turbo Short 27,7	NL0000879443	8,64

Figuur 2. een selectie van het aanbod van Royal Dutch Shell Turbo's. Bron: RBS, 20 december 2011.

Voor de uitleg van technische analyse termen verwijzen wij u naar www.rbs.nl/markets.

De week in Turbo's en Warrants:

Volatiele week

- Vier maanden na de downgrade
- Inflatie in India

Wereldwijd lieten de indices ook rode cijfers zien. De AEX® 3,46% zakte naar de 294,03 punten. Aegon (-12,78%), TomTom (-11,61%), ING (-10,95%), Unilever (-10,20%) en Arcelor Mittal (-7,11%) waren de grootste dalers. TNT Express (+1,52%) en Royal Dutch Shell (+1,03%) waren de enige fondsen die in de plus sloten.

De DAX® daalde -4,76% en naar 5701,78 punten en de Euro Stoxx 50® daalde naar een stand van 2202,72 punten (-5,97%). De Dow Jones daalde -2,61% en noteerde 11866,39 punten de S&P 500® daalde -2,83% (1219,66 punten) en de Nikkei sloot op 8401,72 punten (-1,58%). De EUR/USD daalde -2,63% naar 1,30. Bij grondstoffen daalde Brent Crude Olie (februari future) met 4,82% naar 103,35 dollar per vat, goud daalde kostte -6,60% minder dan een week eerder, 1597,49 dollar per troy ounce.

Vier maanden na de downgrade

Op 5 augustus dit jaar gebeurde wat velen een paar jaar geleden niet konden voorstellen, de Verenigde Staten verloor haar kredietstatus van AAA. Vier maanden na de downgrade zien we dat Amerikaanse staatsobligaties de best presterende staatsobligaties wereldwijd in 2011 zijn. Ook hebben obligaties na de kredietverlaging een stijging van 4,4% heeft doorgemaakt. Ter vergelijking, de S&P 500 steeg in dezelfde periode met 1,7%. Amerikaanse staatsobligaties worden door velen nog altijd gezien als de veiligste haven en de kredietverlaging heeft er niet toe geleid dat investeerders niet langer bereid zijn om kapitaal uit

te lenen aan de Amerikaanse overheid.¹

Bij RBS kunt u handelen in Turbo's Long en Short op T-Note Future (10 jaars). Klik hier voor het overzicht en het prospectus.

Inflatie in India

Waar beleggers de Chinese economie nauwkeurig in de gaten houden en scenario's schetsen met een 'hard- or soft landing', is er in India al sprake van een kleine terugval van de economie. Hoewel de Indiase economie dit jaar met 6,9% is gegroeid, zijn er grote zorgen. De groei werd eerder dit jaar namelijk geschat op 9-10%, daarnaast is de industriële productie met 5,1% afgenomen ten opzichte van een jaar eerder.

De Centrale Bank, de Reserve Bank of India (RBI), wordt door velen als schuldige aangewezen. Om inflatie in toom te houden, heeft de Centrale Bank dit jaar agressieve renteverhogingen doorgevoerd, dit heeft over het algemeen een negatief effect op de economische activiteit. De RBI moet nu een afweging maken tussen twee van haar doelstellingen: het bedwingen van de inflatie of het stimuleren economische groei. Dit zal niet makkelijk zijn gezien het inflatiecijfer van 9%.²

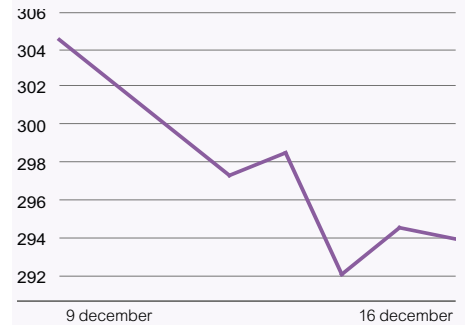
Bij RBS kunt u handelen in RBS India Turbo's Long en Short. Klik hier voor het overzicht en het prospectus.

¹ Bloomberg, 19 december 2011
² The Economist, 12 december 2011

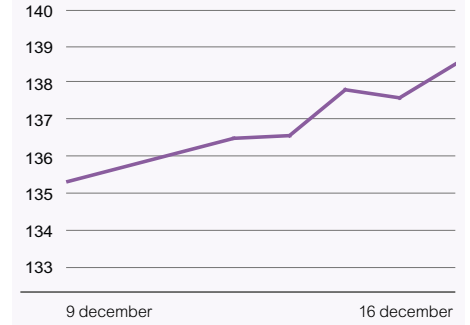

Overzicht markten

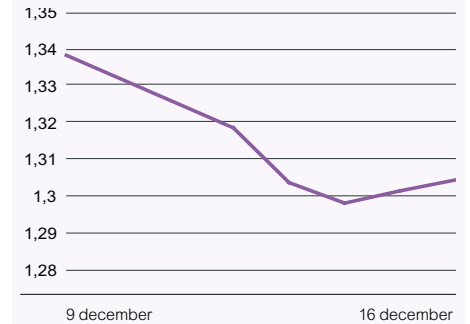
AEX® ↓ 3,5% 294,03

Bund Future ↑ 2,4% 138,58

EUR/USD ↓ 2,5% 1,3046

Brent Crude Olie Future ↓ 4,9% 103,35

Top 5 Stijgers

Turbo's & Warrants	ISIN code	Rendement	Rendement sinds introductie
Goud Put Warrant	NL0009861616	136,40%	1,90% Sinds 5 aug 2011
Aegon Turbo Short	NL0010009064	80,73%	1,04% Sinds 21 nov 2011
Goud Put Warrant	NL0009940006	77,68%	-54,86% Sinds 27 sep 2011
Zilver Put Warrant	NL0009940048	69,11%	-23,96% Sinds 27 sep 2011
EUR/USD Put Warrant	NL0009939867	60,61%	-10,34% Sinds 27 sep 2011

Figuur 3. Top 5 stijgers periode 12 december t/m 16 december 2011. Deze tabel is gebaseerd op het gemiddelde van de bied- en laatkoers van RBS. Een actueel overzicht vindt u op de website www.rbs.nl/markets onder rendementsoverzicht. Bron: RBS, 20 december 2011.

Overzicht Volume/Omzet

Onderliggende waarde	Long	Short	Omzet(EUR)
AEX®	15.001.643	12.567.034	46.646.756
Brent Crude Oil Future	81.418	87.859	1.644.703
Bund Future	6.355	116.685	915.763
EUR/USD	198.434	353.638	3.640.248
Nikkei 225	5.101	201	43.018
Goud	869.903	418.696	11.340.744

Figuur 4. Overzicht Volume/Omzet, periode 12 december t/m 16 december 2011. Bron: RBS, 20 december 2011.

Long/Short-Ratio

Turbo	Ratio
AEX®	-1,51
Brent Crude Oil Future	2,91
Bund Future	-155,94
EUR/USD	-3,21
Nikkei 225	11,18
Goud	12,60

Figuur 5. Long/Short-Ratio van uitstaande posities per 20 december 2011. Bron: RBS, 20 december 2011.

Figuur 6. De prestaties van belangrijke markten van 9 december t/m 16 december 2011. Bron: Bloomberg, 20 december 2011.

Certificaten:

Credit ratings kunnen ook omhoog!

- Fitch upgrade Indonesië
- Upgrade mede gevolg van groei

Terwijl credit rating agency Standard & Poor's inmiddels 15 eurozone landen heeft gewaarschuwd voor een mogelijke downgrade, zijn de vooruitzichten voor sommige landen buiten Europa een stuk minder negatief. Fitch was vorige week de eerste credit rating agency die Indonesië opwaardeerde van een BB+ naar een BBB- rating. Weliswaar slechts één "notch", maar wel een belangrijke; met een BBB- rating valt Indonesië in de zogenaamde "Investment grade" categorie. Veel fondsmanagers mogen enkel beleggen in obligaties met minimaal een BBB- rating; deze upgrade kan dus leiden tot een verbeterde toegang tot kapitaal voor Indonesië.

Philip McNicholas, Director Asia-Pacific bij Fitch verklaarde de upgrade als volgt: "De upgrades weerspiegelen de sterke en stabiele economische groei, lage en afnemende schuldenratio's, betere liquiditeit en een verantwoord macro economisch beleid."

Fitch verwacht tot 2013 een economische groei van 6% per jaar voor Indonesië, ondanks de schuldenproblematiek van de westerse landen. In tegenstelling tot bijvoorbeeld China, wordt in Indonesië het grootste deel van de economische groei gedreven door binnenlandse vraag. Daarnaast heeft Indonesië de afgelopen jaren een enorme valutareserve opgebouwd (ter waarde van 111,3 miljard dollar wanneer goud wordt meegerekend) en is de overheidsschuld

afgenomen tot 26% van het BNP.

Op basis van deze informatie lijkt een BBB-rating wellicht aan de lage kant. Ter vergelijking; Italië heeft met een schuld van zo'n 120% van het BNP en een vrijwel stilgevallen economie nog altijd een credit rating van A+. Waarom geeft Fitch geen hogere rating af en valt Indonesië bij S&P en Moody's nog altijd in de categorie "Junk bonds"? Fitch noemt de lage gemiddelde inkomens, corruptie, gebrekkige infrastructuur en de politieke klimaat dat minder hervormingsgezond lijkt te worden als zwakke punten.

Wat betreft de infrastructuur werd de dag na de credit rating upgrade van Fitch een belangrijke knoop doorgehakt. Het parlement van Indonesië keurde vrijdag een voorstel goed waarmee het eenvoudiger wordt om snel land aan te kopen voor de aanleg van infrastructuur. De Indonesische aandelenbeurs reageerde positief op dit nieuws. En dat zegt velen misschien zelfs meer dan een upgrade van Fitch.

Beleggen in Indonesië is mogelijk met het Indonesië Certificaat. Meer informatie over dit Certificaat vindt u op de productpagina op de website www.rbs.nl/markets. Op deze pagina vindt u eveneens het prospectus en de algemene Certificaten brochure.

Top 5 Stijgers

Certificaten	ISIN code	Rendement	Rendement sinds introductie
Vietnam Certificaat	NL0000691046	9,76%	-75,43%
Vietnam II Certificaat	NL00006303281	5,54%	-21,40%
Israël Certificaat	NL0000698322	4,90%	9,24%
Rusland Certificaat	NL0000458180	4,05%	73,22%
Amerikaans Vastgoed Certificaat	NL0000691277	3,66%	-5,05%

Figuur 7. Top 5 stijgers periode 12 december t/m 16 december 2011. Deze tabel is gebaseerd op het gemiddelde van de bied- en laatkoers van RBS. Een actueel overzicht vindt u op de website: www.rbs.nl/markets.
Bron: RBS, 20 december 2011.

1. Financial Times, 15 december 2011
2. Bloomberg, 12 december 2011
3. Financial Times, 16 december 2011

Top 10 bestsellers Certificaten: vorige week en All-Time

Vorige week	ISIN code	All-Time	ISIN code
1 DAX Certificaat	DE0005437412	Water Certificaat	NL0000290195
2 Goud Mini Certificaat	NL0000778801	Agribusiness Certificaat	NL0000696565
3 Oil & Gas Services Certificaat	NL0000833317	BRIC II Certificaat	NL0000290328
4 Brent Crude Oil Future Quanto Certificaat	NL0000458701	Goud Quanto Certificaat	NL0000458735
5 Zonne-energie Certificaat	NL0000847689	Emerging 11 Certificaat	NL0000842029
6 Agribusiness Certificaat	NL0000696565	Oil & Gas Services Certificaat	NL0000833317
7 Water Certificaat	NL0000290195	India Certificaat	NL0000456465
8 African Commodities	NL0000838167	Zonne-energie Certificaat	NL0000847689
9 RICI® Quanto Certificaat	NL0000459568	RICI® Enhanced ^{SM} Certificaat	NL00006066227
10 AEX® Mini Total Return Certificaat	NL0000455707	AEX® Certificaat	NL0000778728

Figuur 8. Top 10 bestsellers Certificaten, periode 12 december t/m 16 december 2011 en All Time. Bron: RBS, 20 december 2011.

Educatie / Nieuw van RBS

Webinars ter inspiratie en educatie

Gaat u goed voorbereid het nieuwe beleggingsjaar 2012 in? RBS biedt u de volgende webinars waarbij tal van beleggingsexperts u inspireren en de productspecialisten van RBS uw productkennis op peil brengen zodat u goed beslagen ten ijs aan het nieuwe beleggingsjaar kunt beginnen.

Blik op 2012

[INSCHRIJVEN](#)

Het seminar wordt gepresenteerd door Royce Tostrams en Jim Tehupuring. Royce en Jim bespreken hun visie voor 2012 en geven aan hoe u het beste kunt inspelen op de marktverwachting.
Datum woensdag 21 december 2011 20:00 - 21:00

Volg uw favorieten met MyMarkets!

MyMarkets is uw persoonlijke omgeving waarin u uw portefeuille kunt monitoren en email alerts kunt instellen. Daarnaast kunt u, exclusief als MyMarkets gebruiker, dagelijks de laatste beursontwikkelingen lezen in de Marktfocus en u eenvoudig in- en uitschrijven voor onze nieuwsbrieven.

Maak vóór 31 december 2011 gratis een account aan, vul uw persoonlijke gegevens volledig in en maak kans op een iPad!

Disclaimer**Risico's**

De aanschaf van Turbo's en Certificaten brengen bepaalde risico's met zich mee, zoals prijsrisico, kredietrisico en liquiditeitsrisico. Turbo's en Certificaten zijn daarom niet geschikt voor iedere belegger. Het is van belang dat u de kenmerken en risico's van deze producten begrijpt voordat u een beleggingsbeslissing neemt. Tevens dient u zorgvuldig af te wegen of de Turbo's en Certificaten geschikt zijn voor u gezien uw ervaring, beleggingshorizon, overige beleggingen, financiële positie, risico-bereidheid en andere relevante omstandigheden. In geval van twijfel, dient u professioneel advies in te winnen. Deze nieuwsbrief dient slechts ter informatie en is geen aanbieding of een uitnodiging tot het doen van een aanbieding van Turbo's of Certificaten. Het aanbod van Turbo's en Certificaten vindt uitsluitend plaats op basis van het respectievelijke basisprospectus, eventuele bijbehorende supplementen en de definitieve voorwaarden. De beslissing om Turbo's en Certificaten te kopen moet dan ook op basis van deze documenten worden gemaakt. Deze documenten zijn kosteloos verkrijgbaar via www.rbs.nl/markets. Deze paragraaf bevat slechts een overzicht van de belangrijkste risico's. Lees voor een volledig overzicht het respectievelijke basisprospectus. Turbo's en Warrants zijn beleggingsinstrumenten voor actieve en ervaren beleggers. Door de hefboom is een belegging in Turbo's en Warrants risicovoller dan een directe belegging in de onderliggende waarde. Hoe hoger de hefboom die men kiest, hoe sneller een beweging van de onderliggende waarde doorwerkt in de waarde van de Turbo en de Warrant. Het stop loss-niveau van een Turbo kan wijzigen, waardoor bij een wijziging het stop loss-niveau dichterbij de koers van de onderliggende waarde kan komen. Bij indices zullen deze wijzigingen in periodes waarin veel dividend wordt uitgekeerd, groter zijn. De koers van een Certificaat volgt in principe één-op-één de prestaties van de onderliggende waarde, maar kan hiervan afwijken doordat de beheerkosten (jaarlijks) in rekening worden gebracht en door de marktbeveiliging van vraag en aanbod. Bij alle beleggingsinstrumenten kan gedurende zowel de looptijd als op de aflooptdatum de volledige inleg verloren gaan. Veranderingen van de wisselkoersen van onderliggende waarden die niet in euro zijn genoteerd, beïnvloeden de waarde van de in euro genoteerde producten. Een stijging van de lokale valuta ten opzichte van de euro zal een positief effect hebben, een daling een negatief effect. Beleggen in aandelenmarkten van opkomende markten gaat gepaard met extra risico's op politiek, economisch, de sociaal en juridisch gebied. Daarnaast ontbreekt door gebrekkige beschikbaarheid van financiële verslaggeving en andere data in sommige markten transparantie. Ongunstige ontwikkelingen hebben hierdoor vaak een sterk negatieve invloed hebben op de waarde van beleggingen in opkomende markten. Beleggen in grondstoffen gebeurt meestal door middel van termijncontracten. Door te beleggen in termijncontracten en deze op tijd te verkopen kan fysieke levering van een grondstof worden voorkomen. Wanneer een belegger voor lange termijn in een bepaalde grondstof belegt, dient hij/zij het termijncontract voor het aflopen door te rollen naar een termijncontract met een langere looptijd. Het doorrollen van termijncontracten kan rendement opleveren of juist rendement kosten. Dit is afhankelijk van de termijnmarkt en staat los van veranderingen van de spotprijs van de desbetreffende grondstof. Wanneer een termijncontract afloopt, zal de prijs daarvan de actuele spotprijs benaderen. Bij het doorrollen wordt het aflopende contract verkocht en het volgende contract gekocht. Het verschil tussen opeenvolgende termijnprijzen kan een negatief rendement opleveren voor de belegger. Turbo's en Certificaten worden uitgegeven door The Royal Bank of Scotland N.V. Beleggers lopen kredietrisico op deze bank. Dit betekent dat in geval van insolventie van de uitgevende instelling beleggers in Turbo's en Certificaten mogelijk minder terugkrijgen dan hun initiële belegging en in het slechtste geval zelfs hun gehele belegging verliezen. Turbo's en Certificaten worden gehouden via het bewaringstelsel van Euroclear Nederland en zijn daardoor afgescheiden van het vermogen van de uitgevende instelling. Het Nederlandse depositogarantiestelsel is niet op Turbo's en Certificaten van toepassing. Beleggers krijgen met een belegging in Turbo's en Certificaten geen eigendom in onderliggende waarde daarvan. Turbo's en Certificaten worden genoteerd op Euronext Amsterdam met RBS als markt maker. Dat wil zeggen dat RBS onder normale marktomstandigheden tijdens beursuren van Euronext Amsterdam, van 9:05 uur tot 17:30 uur bereid is om Turbo's en Certificaten te kopen en te verkopen. Hierdoor is het mogelijk om onder normale marktomstandigheden tijdens genoemde beursuren de Turbo's en Certificaten te kopen of verkopen. De prijs waarvoor RBS bereid is een Turbo of een Certificaat te kopen wordt de 'biedprijs' genoemd en de prijs waarvoor RBS bereid is een Turbo of een Certificaat te verkopen wordt de 'laatprijs' genoemd. Het verschil tussen de bied- en laatprijzen wordt de spread genoemd. Gedurende de looptijd van een Turbo of een Certificaat kan de spread aan wijziging onderhevig zijn. Bijvoorbeeld, indien er belangrijke cijfers worden gepubliceerd zoals jaarcijfers of macro-economische cijfers kan de spread (tijdelijk) wordt vergroot. Actuele informatie over de bied- en laatprijzen gehanteerd tijdens de looptijd van Turbo's en Certificaten treft u aan op de relevante product pagina van de website www.rbs.markets.nl. Door bijzondere

omstandigheden kan het voorkomen dat RBS geen prijzen afgeeft. Dit kan bijvoorbeeld gebeuren indien de handel in de onderliggende waarde wordt stilgelegd, een Turbo of een Certificaat is uitverkocht, indien in korte tijd een groot aantal orders wordt geplaatst, er een storing in het handelssysteem van RBS is opgetreden, er een storing is opgetreden in het handelssysteem van Euronext Amsterdam of de beurs waarop de onderliggende waarde wordt verhandeld of indien er extreme marktomstandigheden zijn. Indien RBS geen prijzen afgeeft kan het zijn dat het niet mogelijk is om een Turbo of een Certificaat te kopen of te verkopen of niet tegen de door u gewenste prijs. Dit laatste kan zich voordoen omdat u in dergelijke situaties voor koop en verkoop afhankelijk bent van andere beleggers die willen kopen of verkopen.

Disclaimer Technische Analyse / Turbo Tip

Het onderdeel technische analyse wordt verzorgd door Bakker Technische Analyse Consultancy B.V. en uitgebracht door RBS. Nico Bakker is bestuurder van Bakker Technische Analyse Consultancy B.V. en is een onafhankelijk analist. RBS en Bakker Technische Analyse Consultancy B.V. zijn een samenwerkingsverband aangegaan waarin Bakker Technische Analyse Consultancy B.V. in ruil voor een financiële vergoeding technische analyse verzorgd en bepaalde promotieactiviteiten verricht. De technische analyses van Bakker Technische Analyse Consultancy B.V. zijn niet bedoeld als individueel beleggingsadvies of als aanbeveling tot het doen van bepaalde beleggingen. Iedere (potentiële) investering dienen beleggers te toetsen aan hun persoonlijke beleggersprofiel en te bespreken met hun adviseur. De in de technische analyse genoemde standpunten en vooruitzichten zijn door Bakker Technische Analyse Consultancy B.V. gegeven in zijn hoedanigheid als technisch analist. RBS kan van tijd tot tijd producten uitgeven die dezelfde onderliggende waarden kunnen hebben als de financiële instrumenten besproken in de technische analyses van Bakker Technische Analyse Consultancy B.V. RBS heeft echter geen enkele betrokkenheid bij, op welke manier dan ook, invloed op, zeggenschap over of inspraak in van de totstandkoming van de technische analyses van of namens Bakker Technische Analyse Consultancy B.V. of een aan haar gelieerde onderneming of persoon. RBS is niet verantwoordelijk voor de volledigheid, juistheid en geschiktheid voor welke doeleinden dan ook en aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid in verband met de technische analyses van Bakker Technische Analyse Consultancy B.V. of een aan haar gelieerde onderneming of persoon.

Disclaimer RBS

Dit document is opgesteld door The Royal Bank of Scotland N.V. of haar dochtervennootschappen of groepsondernemingen ("RBS"). Alle informatie in dit document is gebaseerd op informatie afkomstig van RBS en van andere instellingen die als betrouwbaar gelden. RBS geeft in dit document een getrouwe reproductie van dergelijke informatie, echter RBS biedt geen garantie voor de juistheid van de getoonde gegevens verkregen van derden. Geen garantie of zekerheid in welke vorm ook, expliciet of impliciet, wordt gegeven met betrekking tot de volledigheid en juistheid van de informatie opgenomen in dit document. RBS accepteert geen enkele verplichting om enige informatie opgenomen in dit document te herzien of te corrigeren. Geen handelen of nalaten van RBS of haar directeurs, werknemers, agenten of andere vertegenwoordigers met betrekking tot de informatie opgenomen in dit document vormt, of wordt geacht te vormen, een verplichting of garantie van RBS of enig ander persoon. Indicatieve prijzen of analyses in dit document zijn ter goede trouw opgesteld, uitgekozen en beoordeeld en derhalve wordt geen garantie gegeven ten aanzien van de juistheid, volledigheid en redelijkheid van deze prijsopgaven of analyses. Onverminderd de juridische verantwoordelijkheid voor informatievoorziening, accepteert RBS geen enkele vorm van aansprakelijkheid voor kosten, schade en claims ontstaan uit, of in verband met, een belegging in effecten beschreven in dit document. RBS en/of haar dochtervennootschappen of groepsondernemingen, verbonden vennootschappen, werknemers of klanten kunnen een belang in financiële instrumenten hebben zoals de effecten beschreven in dit document of daaraan gerelateerde financiële instrumenten. Een dergelijk belang kan omvatten het handelen, aanhouden, onderhouden van een markt in zulke instrumenten als ook het verschaffen van bank-, krediet- en andere financiële diensten aan een vennootschap of de uitgevende instelling van de effecten en financiële instrumenten beschreven in dit document. RBS treedt met betrekking tot een transactie, de effecten of andere verplichtingen beschreven in dit document, niet op als financiële adviseur of in een fiduciaire rol. RBS geeft met betrekking tot geen enkele jurisdictie een garantie of advies over fiscale, juridische en boekhoudkundige zaken. Dit document is niet bedoeld voor de distributie of het gebruik door enig persoon of entiteit in een jurisdictie of land waarin een dergelijke distributie of gebruik in strijd is met lokale wet- en regelgeving. De informatie opgenomen in dit document is eigendom van RBS en is verstrekt op verzoek van een geselecteerd aantal ontvangers en mag niet (geheel of gedeeltelijk) worden verstrekt of anderszins gedistribueerd aan een andere derde partij zonder de

schriftelijke toestemming van RBS. Verenigde Staten van Amerika: Dit document is uitsluitend bestemd voor verstreking aan "major institutional investors" zoals gedefinieerd in "Rule 15a-6" van de Amerikaanse Exchange Act van 1934, zoals van tijd tot tijd gewijzigd (de "Exchange Act") en mag niet worden verstrekt aan andere Amerikaanse ingezetenen. Elke Amerikaanse "major institutional investor" die deze informatie ontvangt en komt door het ontvangst ervan overeen dat hij de informatie in dit document niet zal verstrekken of anderszins distribueren aan anderen. De effecten zoals hiern beschreven zijn en zullen niet worden geregistreerd zoals bedoeld in de Amerikaanse Securities Act van 1933, zoals van tijd tot tijd gewijzigd (de "Securities Act") en mogen niet worden aangeboden of verkocht in de Verenigde Staten van Amerika, tenzij aan "qualified institutional buyers" (gekwalificeerde institutionele beleggers) in lijn met "Rule 144A" of op grond van een andere vrijstelling van of het niet van toepassing zijn van de registratieverplichting van de Securities Act. De aanbieding of verkoop van de effecten of transacties in de effecten kunnen verder beperkt worden door toepasselijke wet- en regelgeving van de Verenigde Staten of van haar afzonderlijke staten. Potentiële beleggers dienen zichzelf daarom op de hoogte te stellen van en juridische beperkingen bij het aangaan van transacties na te leven. Potentiële beleggers dienen zich te realiseren dat de effecten mogelijk niet geschikt zijn voor alle beleggers. The Royal Bank of Scotland N.V. staat in Nederland onder toezicht van De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten. The Royal Bank of Scotland plc staat in het Verenigd Koninkrijk onder toezicht van Financial Services Authority. Behalve in landen waarin dit wettelijk is vereist is de inhoud van dit document is niet beoordeeld door toezichthouders in de landen waarin dit document wordt verstrekt. In geval van twijfel over de inhoud van dit document dient onafhankelijk professioneel advies te worden ingewonnen. © The Royal Bank of Scotland plc. Alle rechten, behalve indien expliciet toegekend, worden voorbehouden. Reproductie in welke vorm ook van de inhoud van deze nieuwsbrief is zonder voorafgaande schriftelijke toestemming verboden tenzij voor persoonlijk gebruik. De nieuwsbrief bevat merken van The Royal Bank of Scotland Group plc en andere vennootschappen binnen de RBS groep. De merken omvatten onder andere het logo van The Royal Bank of Scotland en de merknamen The Royal Bank of Scotland en RBS. Alle intellectuele eigendomsrechten met betrekking tot de indices genoemd in dit document behoren toe aan de relevante Index sponsoren (de "Index Sponsoren"). De relevante Index Sponsoren zijn op generlei wijze betrokken bij de totstandkoming of verkoop van de producten genoemd in dit document, noch wordt door hen enig advies tot aankoop van deze producten gegeven. **TURBO® is een geregistreerd merknaam van The Royal Bank of Scotland N.V.**

www.rbs.nl/markets

RBS Markets bestaat uit een enthousiast team van specialisten dat klanten wereldwijd al meer dan vijf jaar van gestructureerde producten voorziet.

De onderliggende waarden zijn divers: aandelen, commodities, valuta, beleggingsfondsen, vastgoed en obligaties. Van de AEX® tot de CRB, van China Mobile tot Vestas Wind, van de EUR/USD tot beleggen in olie: er is vrijwel altijd wel een markt waar u rendement kunt behalen.

U kunt inspelen op koersstijgingen en koersdalingen, u kunt beleggen in diverse uitdagingen van de wereld, u kunt eenvoudig en transparant een index als de AEX® volgen: kortom u kunt beleggen als een professional.

Het startpunt van uw beleggingen is **www.rbs.nl/markets**. U kunt contact met ons opnemen via **beleggen@rbs.com** en/of **0900-MARKETS** (0900 627 5387).

Meer informatie?Ga naar **www.rbs.nl/markets** of bel **0900-MARKETS (0900-6275387; lokaal tarief)**